

GSJ JOURNALS SERIE A: ADVANCEMENTS IN TOURISM, RECREATION AND SPORTS SCIENCES

Volume: 3, Issue: 1, p. 47-61, 2020

YEREL HALKIN FESTİVALLERE YÖNELİK ALGILADIKLARI FAYDALARIN FESTİVAL GELİŞİMİNE DESTEK OLMA NİYETLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: BOZCAADA ÖRNEĞİ

THE EFFECTS OF RESIDENTS' PERCEIVED FESTIVAL BENEFITS ON INTENTIONS TO SUPPORT FOR FESTIVAL DEVELOPMENT: THE CASE OF BOZCAADA

Serkan Türkmen¹

(Received 09.07.2020 Published 17.08.2020)

Özet

Son yıllarda sürdürülebilir turizmin gerçekleşmesinde festivallerin ve etkinliklerin önemli bir rolü bulunmaktadır. Özellikle destinasyonların tanıtımında ve destinasyonlara gelen turist sayısını artırılmasında festivallerin önemli bir katkısı bulunmaktadır. Gerçekleşen festivaller aynı zamanda yerel halka çeşitli ekonomik ve sosyal faydalar sunmaktadır. Bu çalışmanın amacı Bozcaada'da yapılan festivallere yönelik halkın algıladıkları faydaların halkın yaşam kalitesi ve festival gelişimine destek olma niyetleri üzerindeki etkilerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda anket tekniği kullanılarak Bozcaada'da yaşayan 208 kişiden 01.11.2019-20.11.2019 tarihleri arasında veri toplanmıştır. Elde edilen verilere doğrulayıcı faktör analizi uygulanmış ve hipotezleri test etmek için yapısal eşitlik modeli kullanılmıştır. Algılanan festival faydaları içerisinde toplum gururunun yaşam kalitesi ve festival gelişim desteği üzerinde anlamlı bir etkisi tespit edilememiştir. Algılanan ekonomik ve kişisel faydaların yaşam kalitesi ve festival gelişim desteği üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu ortaya çıkmıştır. Özellikle festivallerden algılanan kişisel faydalarının festival gelişimine destek olma üzerinde güçlü bir etkisinin olduğu bulunmuştur. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda turizm paydaşlarına öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yerel Halk, Festivallerin Faydaları, Bozcaada, Festival Gelişimine Destek Olma

¹ PhD, Türkmen, S., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Turizm Fakültesi, Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği Bölümü, serkanturkmen17@hotmail.com

Abstract

In recent years, festivals and events have played an important role in the realization of sustainable tourism. The festivals have an important contribution especially in promoting the destinations and increasing the number of tourists visiting the destinations. The organized festivals also offer economic and social benefits to residents of the destinations. The aim of this study is to determine effects of residents' perceived benefits from festivals on residents' quality of life and support for festival development in the destination. For this purpose, research data was collected from 208 residents in Bozcaada between 01.11.2019-20.11.2019 using survey technique. Confirmatory factor analysis was performed on the structures of research and structural equation model was applied to test the hypotheses. Community pride factor of perceived festival benefits, has no significant effect on residents' quality of life and support for festival development. It was revealed that perceived economic and personal benefits have positive effects on residents' quality of life and support for festival development. Especially, it has been found that the perceived personal benefits of the festivals have a strong effect on support for festival development. As a result of the findings, some suggestions has been developed for the tourism stakeholders.

Keywords: Local People, Benefits of Festivals, Bozcaada, Support for Festival Development

GİRİŞ

Turizm geliştiği bölgelerde ekonomik ve sosyal anlamda birçok fayda sağlamaktadır (Jaafar, Ismail ve Rasoolimanesh, 2015). Turizm sayesinde destinasyonlarda sadece turiste hizmet eden işletmeler açılmakta, ayrıca yöreye ait birçok somut ve somut olmayan kültürel unsur turist tarafından değer görerek korunabilmektedir (Rasoolimanesh, Jaafar, Kock ve Ramayah, 2015). Turizmin yanında turizm faaliyetleri kapsamında gerçekleştirilen etkinlikler turistik ürünleri çeşitlendirmekte ve destinasyona ayrı çekim özelliği kazandırmaktadır (Sert, 2017). Hatta bazı destinasyonların sık sık gerçekleştirdiği bu tarz etkinlikleri takip eden turist sayısının artmasıyla birlikte etkinlikler turizm türü olarak değerlendirilmeye başlanmıştır (Getz, 2008).

Etkinlik turizmi kapsamında öne çıkan faaliyetlerden bir tanesi ulusal veya uluslararası bilinirliğe sahip festivallerdir. Festivaller de gerçekleştiği yörede turizmin yarattığı gibi yörede halk için kültürel, ekonomik ve sosyal faydalar sağlamaktadır (Small, Edwards ve Sheridan, 2005). Ayrıca festivaller eğitim, gelir ve ilgi anlamında nitelikli turistlerin katıldığı özel içeriklere sahip turistik ürünler olması sebebiyle gerçekleştirildiği bölgede yerel halka önemli faydalar sağlamaktadır (Chen, 2011). Aynı zamanda bölgenin tanınması ve daha fazla turist çekilmesinde festivallerin rolü önemlidir (Şengül ve Genç, 2016).

Festivaller, gerçekleştiği yöredeki temasına bağlı olarak toplumun kendisine olan özgüvenini arttırmakta, toplumun kendi kültürel kimliği ve değerlerinin yaşatılmasını sağlamaktadır. Dolayısıyla bu kültürel kimlik içerisinde geleneklerin festival turistleri tarafından izlenmesi ve deneyimlenmesi sonucunda halkın kendi toplumu ve kültürüyle gurur duyması sağlanmaktadır (Derrett, 2003). Festival turizmi kapsamında kendi kültürünü farklı coğrafyalardan gelen turistlere aktaran ve öğrenilmesini sağlayan yerel halk bu durumdan memnuniyet duymaktadır (Sdrali ve Chazapi, 2007). Bu şekilde oluşan memnuniyet ve kendi kültür ve toplumuna hissettiği duygusal bağlılık “toplum gururu” olarak ifade edilmektedir (Pookaiyaudom, 2015).

Festival turizminin geliştiği yörelerde turistlerin yaptığı harcamalar ve festivalin hazırlıkları için gerekli olan malzemelerin tedariki bölgedeki harcamaları arttırmakta ve üretici pozisyonunda olan halk festivallerin yarattığı ekonomik katkılardan olumlu etkilenmektedir (Irshad, 2011). Dolayısıyla festival yatırımı, festival düzenleyicilerinin ve festival turistlerinin yaptığı harcamalar yerel halkı ekonomik anlamda destekleyebilmektedir (Arcodia ve Whitford, 2006).

Festivallerin bölgelere sağladığı ekonomik katkıların yanında yerel halkın festivale katılması sonucunda duyduğu haz, eğlence, stres atma ve farklı insanlarla tanışma imkanları bulması sonucunda bir takım kişisel faydalar da ortaya çıkabilmektedir (Chen, 2011; Lee, Arcodia ve Lee, 2012).

Ayrıca festivallerin gerçekleştirilebilmesi için yapılan kamu yatırımlarında ve turistlerin festival esnasında faydalanmasını sağlayacak üst yapı yatırımlarından dolayı halkın yaşam kalitesi olumlu anlamda etkilenmektedir (Kim, Choe ve Petrick, 2018). Turistlerle birlikte yerel halkın faydalanacağı eğlence imkanları ve rekreasyon faaliyetlerinin geliştirilmesi yerel halkın yaşam kalitesini olumlu etkileyebilmektedir (Cudny, Korec ve Rouba, 2012).

Destinasyonlara çeşitli imkân ve faydalar sunan festivallerin başarılı bir şekilde devam ettirilmesinde mutlaka yerel halkın desteğinin ve ilgisinin olması gerekir (Li, Wan ve Uysal, 2020). Daha önce yapılan çalışmalarda festivallerin algılanan faydaları maliyetlerinden fazla olduğu takdirde yerel halkın festival yapılmasına yönelik destek verdiği ortaya çıkmıştır (Song, Xing ve Chathoth, 2015). Ayrıca destinasyonlarda yaşayan yerel halkın yaşam kalitesinin olumlu etkilenmesi ve festival etkinliklerinin gerçekleşmesine destek olmalarını sağlayabilir (Woo, Kim ve Uysal, 2015).

Festivallerin sağladığı katkılar göz önüne alındığında, festivallerin özellikle küçük destinasyonlar için sürdürülebilir turizmin sağlanmasında etkin bir rolü olabilmektedir (Song vd., 2015). Yapılan bazı çalışmalarda da halkın festivallerden algıladıkları faydaların gelecekte festival geliştirilmesine destek olma eğilimlerini arttırdığı görülmüştür (Song vd., 2015; Woo vd., 2015; Li ve Wan, 2017; Li vd., 2020).

Sonuç olarak sürdürülebilir turizmin önemli bir parçası olan festivallerin gerçekleştiği bölgede kalıcılığının sağlanmasında yerel halkın festivallerin bir parçası olması ve festivallerin geliştirilmesine ve sayısının arttırılmasına katkı sağlaması

gerekmektedir. Bunun sağlanabilmesi için de festivallerin yarattığı etkilerin halk tarafından nasıl algılandığı, bu algıların halkın festival gelişimine destek olma eğilimleri üzerindeki etkisinin araştırılması gerekmektedir. Bu çalışmada Çanakkale'nin Bozcaada ilçesinde gerçekleştirilen festivallerin halk tarafından algılanan faydalarının tespit edilmesi ve algılanan bu faydaların halkın festival gelişimine destek olma niyetleri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Bozcaada ana karaya 6 km mesafede olan Geyikli'den arabalı vapurla ulaşım sağlanan ve yazları da sınırlı sayıda Çanakkale'den yolcu vapuruyla ulaşımın sağlandığı ve Türkiye'de köyü olmayan tek ilçe konumundadır. Genellikle küçük konaklama tesislerinin olduğu, ayrıca da günübirlik ziyaretçi ağırlayan bir destinasyondur (GMKA, 2012). Yaklaşık 2800 kişinin ikamet ettiği ilçede turizm hareketleri her geçen gün artmaktadır. İki önemli plajı olan ve üzüm bağları açısından zengin ve şarap üretimi ile de nispeten meşhur bir yerdir (Çavuşoğlu, 2012). Son dönemde Yerel Tatlar Festivali ve Bağ Bozumu Festivali geleneksel hale gelmiş bunun yanında Ayazma Panayırı, Bozcaada Yarı Maratonu, Deniz Kuvvetleri Yat Yarışı gibi etkinlikler yapılmaktadır. Ayrıca 2020 yılı içinde Bozcaada Caz Festivali, Bozcaada Uluslararası Ekolojik Belgesel Festivali ve Bozcaada Ozanın Günü ve Homeros Okuması gibi etkinlikler yapılması planlanmaktadır (bozcaadarehberi.com; gezimanya.com). Yerel halkın nüfus yapısının görece küçük ölçekli olması ve geleneksel hale gelen festivallerin yanında yeni etkinliklerin eklenmesi ile birlikte yerel halkın festivallerden algıladıkları faydaların tespit edilmesi, bu faydaların yaşam kalitesi ve festivallerin gelişimine destek olma niyetleri üzerindeki etkilerinin belirlenmesi hem yerel yönetimler hem de turizm paydaşları açısından turizmin sürdürülebilir hale getirilmesinde önemli olduğu düşünülmektedir.

YÖNTEM

Bu araştırmanın amacı, Bozcaada'da yaşayan yerel halkın Bozcaada'da gerçekleştirilen festivallerden algıladıkları faydaların, halkın yaşam kalitesi ve festivallerin geliştirilmesine destek olma niyetleri üzerindeki etkilerini tespit etmektir. Ayrıca halkın yaşam kalitesi üzerindeki festival etkilerinin festivallerin geliştirilmesine destek olma niyeti üzerindeki etkisi de incelenmiştir. İlgili literatürdeki çalışmalar ve araştırma amacı doğrultusunda aşağıdaki hipotezler test edilmiştir;

H₁: Festivallerin gerçekleşmesine ilişkin algılanan toplumsal gururun festival gelişim desteği üzerinde istatistiksel açıdan anlamlı ve olumlu bir etkisi vardır.

H₂: Festivallerin gerçekleşmesine ilişkin algılanan ekonomik faydanın festival gelişim desteği üzerinde istatistiksel açıdan anlamlı ve olumlu bir etkisi vardır.

H₃: Festivallerin gerçekleşmesine ilişkin algılanan kişisel faydanın festival gelişim desteği üzerinde istatistiksel açıdan anlamlı ve olumlu bir etkisi vardır.

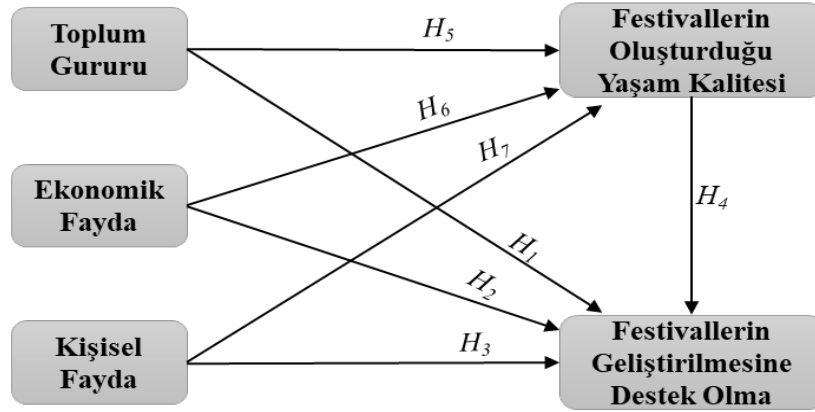
H₄: Festivallerin gerçekleşmesine ilişkin algılanan yaşam kalitesinin festival gelişim desteği üzerinde istatistiksel açıdan anlamlı ve olumlu bir etkisi vardır.

H₅: Festivallerin gerçekleşmesine ilişkin algılanan toplumsal gururun halkın yaşam kalitesi üzerinde istatistiksel açıdan anlamlı ve olumlu bir etkisi vardır.

H₆: Festivallerin gerçekleşmesine ilişkin algılanan ekonomik faydanın halkın yaşam kalitesi üzerinde istatistiksel açıdan anlamlı ve olumlu bir etkisi vardır.

H₇: Festivallerin gerçekleşmesine ilişkin algılanan kişisel faydanın halkın yaşam kalitesi üzerinde istatistiksel açıdan anlamlı ve olumlu bir etkisi vardır.

Bu hipotezler doğrultusunda oluşan araştırma modeli Şekil 1’de yer almaktadır.

Şekil 1. Araştırma Modeli

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket tekniğinden faydalanılmıştır. Araştırmada kullanılan anket altı bölümden oluşmaktadır. Festivallerin Bozcaada halkı tarafından algılanan olumlu faydaları ölçmek için Chen’in (2011) çalışmasındaki ölçeği ve Yoon ve diğerlerinin (2010) festival gelişim desteği ölçeklerini Türkçeye uyarlayan Saatçı ve Türkmen’in (2020) kullandıkları ölçekten yararlanılmıştır. Ancak bu çalışmadaki ölçeklerde yer alan maddeler belirli bir festivale yönelik maddelerden oluşurken Bozcaada’da gerçekleştirilen bu çalışmada ifadeler genel olarak yapılan festivallerin değerlendirilmesine ilişkin hazırlanmıştır. Bu çalışmada kullanılan ölçekte toplum gururu, ekonomik ve kişisel faydalar toplam 19 maddeden oluşmakta, festivallerin yaşam kalitesi üzerindeki etkilere yönelik algılar üç maddeden oluşmakta ve festivallerin geliştirilmesine yönelik halkın destek olması ise dört maddeden oluşmaktadır. Anketin altıncı bölümünde ise yerel halkın demografik özelliklerini tespit etmeye yönelik sorular bulunmaktadır.

Araştırma evrenini Bozcaada’da yaşayan ve 18 yaşından büyük olan kişiler oluşturmaktadır. Bozcaada’da nüfusu son nüfus sayımına göre 2465 kişidir (bozcaada.bel.tr). Ancak 2019 sonu itibariyle 2988 kişiden oluşan nüfusun yaklaşık 2600’ü 18 yaşından büyüktür (endeksa.com). Ancak Bozcaada’da 12 ay boyunca yaşamayan fakat Bozcaada ikameti olan bir grup da yer almaktadır. Bundan dolayı araştırma verileri 01.11.2019 ila 20.11.2019 tarihleri arasında toplanmış ve bütün yılını Bozcaada’da geçiren yerel halkın ankete katılımı sağlanmaya çalışılmıştır. Belirtilen

tarikhler arasında Bozcaada kent meydanında birebir görüşülerek toplam 221 kişiyle anket yapılmıştır. Elde edilen anketlerden 13 tanesinde eksik yanıt olduğu için analize tabi tutulmamış ve geriye kalan 208 kişiden elde edilen veriler analiz edilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler istatistik paket programıyla işlenmiş ve araştırmadaki yapıların ve hipotezlerinin test edilmesi için AMOS 22 istatistik programı kullanılmıştır.

BULGULAR

Bozcaada'da araştırma grubu içerisinde yer alan halkın demografik özellikleri Tablo 1'de yer almaktadır. Katılımcıların yaklaşık 58'i erkeklerden oluşmaktadır. Katılımcıların yaklaşık % 30'u 18-30 yaş aralığındayken, yaklaşık % 32'si de 51 ve üzeri yaş grubu içerisinde yer almaktadır. Gelir dağılımındaki en büyük grup ise yaklaşık % 33 ile 2501-5000 TL arasında aylık geliri olan gruptur. Eğitim durumları incelendiğinde yaklaşık % 28'i lisans, % 24'ü Lise ve % 10'u da ilkokul mezunudur. Katılımcıların yaklaşık % 40'ı Bozcaada'nın yerlisi olduğunu ifade ederken % 60'ı Bozcaada'da sonradan gelerek yaşayan kişiler olduğunu ifade etmişlerdir. Sonradan Bozcaada'da yaşamaya başlayanların yaklaşık % 62'si 1-5 yıldır, % 20'si 6-10 yıldır ve yaklaşık % 18'i de 11 ve üzeri yıldır Bozcaada'da yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Cinsiyet	N	%	Bozcaadalı Olma Durumu	
			N	%
Kadın	88	42,3	Evet	83 39,9
Erkek	120	57,7	Hayır	125 60,1
Yaş	N	%	İkamet Süresi ***	
18-30 yaş	63	30,3	1-5 yıl	77 61,6
31-40 yaş	35	16,8	6-10 yıl	25 20
41-50 yaş	44	21,2	11+ yıl	23 18,4
51 ve üzeri yaş	66	31,7		
Gelir	%	N	Eğitim	
2500 TL ve altı	28	13,4	İlkokul	21 10,1
2501-5000 TL	68	32,7	Ortaokul	23 11,1
5001-7500 TL	37	17,8	Lise	49 23,6
7501-10000 TL	33	15,9	Ön lisans	50 24
10001 + TL	42	20,2	Lisans	59 28,4
			Lisansüstü	6 2,9

***Bozcaadalı olmayanların kaç yıldır Bozcaada'da ikamet ettikleri (125 kişi)

Araştırmada kullanılan yapıları test etmeden önce çarpıklık-basıklık değerleri ile verilerin normal dağılımı kontrol edilmiştir. Ölçeklerde yer alan maddelerin çarpıklık değerleri -1,198 ila 0,169 arasında yer alırken basıklık değerleri -1,034 ila 0,336 arasında tespit edilmiş ve maddelerin çarpıklık-basıklık değerleri $\pm 1,5$ değer aralığında olduğu için (Tabachnick ve Fidell, 2013) verilerin normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir. Kline (2011: 11) örneklem sayısı 200 olduğunda yapısal eşitlik modellemesi (YEM)

yapılabileceğini ifade etmektedir. Bentler ve Chou'ya göre (1987) gözlenen değişken sayısının beş katı olan örneklerde YEM yapılabilmektedir. Bu çalışmada araştırma yapılarının güvenilirliğini ve geçerliliğini test etmek için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmasına karar verilmiştir.

DFA analizi sonucunda "toplum gururu" ve "ekonomik fayda" ölçeklerinden birer maddenin yük değeri 0,50'nin altında olduğu için modelden çıkarılmıştır (Wixom ve Watson, 2001). Daha sonra modelin uyum iyilikleri değerlendirilmiştir. Literatürde kullanılan uyum iyilikleri ile ilgili birçok değer bulunmaktadır. Kline (2005) ki-kare/sd mutlaka verilmesi gerektiğini bunun dışında TLI (NNFI) ve RMSEA değerleri ile model uyumunun değerlendirilebileceğini ifade etmektedir. Hu ve Bentler (1999) ise TLI ile RMSEA ya da SRMR ile CFI değerleri ile model uyumunun test edilebileceğini ifade etmektedir. Hooper vd. (2008) GFI değerinin literatürde en çok kullanılan uyum iyiliği değeri olduğunu ifade etmiş ancak örneklem sayısına duyarlı olduğu için her model için uygun bir değer olmadığını ifade etmektedir. Bu çalışmada kullanılan modelin uyum iyiliği değerleri ki-kare/sd; SRMR; RMSEA; GFI; IFI; TLI; CFI olarak ele alınmıştır. Tablo 2'de görüldüğü gibi GFI değeri dışındaki değerlerin kabul edilen aralıklarda olması sebebiyle araştırma verilerinin modele iyi uyum sağladığı görülmüştür. DFA sonucunda uyum iyiliği değerleri göz önüne alındığında, beş yapıdan ve 24 maddeden oluşan ölçüm için gözlenen değişkenlerin, örtük değişkenleri istenilen düzeyde temsil ettiği görülmektedir.

Araştırmada değişkenler arasındaki ilişkileri ve etkileri tespit etmeden önce, çalışmada yer alan yapıların güvenilir ve geçerlilikleri test edilmiştir. Kösedere Üzüm Şenliği'ne yönelik algılanan "toplum gururu"nu ölçmede kullanılan iki maddenin, festivalin algılanan "ekonomik faydalarında" yer alan iki maddenin ve festivale yönelik algılanan "kişisel faydayı" ölçmede kullanılan bir maddenin faktör yük değerleri 0,50'nin altında olduğu için modelden çıkarılmıştır (Wixom ve Watson, 2001). Tablo 2'de yer alan değerlere göre ölçüm modeli için gözlenen değişkenlerin, örtük değişkenleri istenilen düzeyde temsil ettiği görülmektedir. Tabloda yer alan uyum iyiliği değerleri çalışmada kullanılan veri setinin, araştırma modelini destekler nitelikte olduğunu göstermektedir.

Tablo 2. Ölçüm Modeline Ait Değerler ve Aritmetik Ortalamalar

Yapılar ve Maddeler	\bar{x}	β	Hata değeri	t-değeri	p
Toplum Gururu	3,84				
Düzenlenen festivaller Bozcaada'nın turizm imajını arttırmaktadır.	4,03	,791	,374	λ 1'e sabit	
Düzenlenen festivaller Bozcaada'nın imajını olumlu yönde etkilemektedir.	3,97	,826	,318	15,741	***
Düzenlenen festivaller sayesinde Bozcaada sakini olmaktan gurur duyuyorum.	3,61	,719	,483	10,435	***

Bozcaada'da festivaller yapılmasından gurur duyuyorum.	3,66	,823	,323	12,195	***
Düzenlenen festivaller Bozcaada'nın turizmüne katkıda bulunmaktadır.	4,05	,736	,458	10,976	***
Düzenlenen festivaller Bozcaada'nın yerel kültürün korunmasına yardımcı olmaktadır.	3,77	,792	0,373	12,537	***
Ekonomik Fayda	3,73				
Düzenlenen festivaller Bozcaada'da istihdamı arttırmaktadır.	3,63	,841	,293	λ 1'e sabit	
Düzenlenen festivaller Bozcaada'nın ekonomisine yarar sağlamaktadır.	3,96	,879	227	16,061	***
Düzenlenen festivaller Bozcaada'da alışveriş olanaklarını arttırmaktadır.	3,80	,812	341	13,756	***
Düzenlenen festivaller Bozcaada'da işletmeler için kar yaratmaktadır.	4,00	,744	446	12,237	***
Düzenlenen festivaller Bozcaada halkının yaşam standartlarını iyileştirmektedir.	3,25	,698	513	11,263	***
Kişisel Fayda	3,26				
Bozcaada'da düzenlenen festivaller büyük kitlelere ulaşmaktadır.	3,44	,632	,601	λ 1'e sabit	
Bozcaada'da düzenlenen festivallere katılmaktan çok keyif alıyorum.	3,39	,875	,234	10,373	***
Bozcaada'da düzenlenen festivaller hayatıma heyecan getirmektedir.	3,21	,918	,157	10,66	***
Bozcaada'da düzenlenen festivaller hayatımı zenginleştirmektedir.	3,18	,864	,254	10,257	***
Bozcaada'da düzenlenen festivaller hayatıma duygusal tecrübe katmaktadır.	3,10	,814	,337	9,791	***
Bozcaada'da düzenlenen festivaller günlük stresimden kurtulmama yardımcı olmaktadır.	3,25	,862	,257	10,213	***
Yaşam Kalitesi	3,45				
Bozcaada'da düzenlenen festivaller Adalılar için rekreasyon/eğlence olanakları sağlamaktadır	3,64	,858	,264	λ 1'e sabit	
Bozcaada'da düzenlenen festivaller Adalıların kendi halkı hakkında daha fazla şey öğrenmelerini sağlamaktadır.	3,26	,695	,517	10,194	***
Bozcaada'da düzenlenen festivaller Ada'da yaşayan ailelerin faydalanabileceği rekreasyon/eğlence olanakları yaratmaktadır.	3,45	,782	,388	12,718	***
Festival Gelişim Desteği	3,75				
Bozcaada'da festivallerin her yıl yapılmasını isterim.	3,68	,930	,135	λ 1'e sabit	
Bozcaada'da yapılan festivallerin büyüyerek devam etmesini isterim.	3,70	,923	,148	23,454	***
Belediyenin veya diğer kuruluşların festivallere daha fazla destek vermesini isterim.	3,73	,889	,210	20,869	***

Bozcaada'da yapılan festivallerin daha fazla tanıtılmasını isterim.						3,88	,834	,304	14,551	***
	χ^2	Df	χ^2 / df	SRMR	RMSEA	GFI	IFI	TLI (NNFI)	CFI	
Referans	-		≤ 5	<0,08	<0,10	$\geq 0,90$	$\geq 0,90$	$\geq 0,90$	$\geq 0,90$	
Ölçüm Modeli	531,268	238	2,232	,0567	,077	,829	,932	,921	,932	
NOT: Kabul edilebilir uyum indeksleri için referans alınan çalışmalar (Hu ve Bentler, 1999; Kline, 2011; Hooper vd., 2008; Hair vd., 2010; Awang, 2012). ***=p<.001										
Çıkarılan maddeler;										
TG7: Bozcaada'da festivaller düzenlenmesi Ada'yı daha uluslararası hale getiriyor.										
EF5: Düzenlenen festivaller Bozcaada'da yeni tesislerin ortaya çıkmasını sağlamaktadır.										

Tablo 3'te araştırmada ölçülen yapılar arasındaki korelasyon ve yapıların AVE (average variance extracted), CR (composite reliability) ve Cronbach'ın Alfa (α) değerleri yer almaktadır. İç tutarlılık AVE, CR ve α değerleri ile kontrol edilmiştir. Daha sonra benzeşim ve ayırım geçerliliğine bakılmıştır. Ölçüm modelinde yer alan yapıların hepsi AVE değeri 0,50'den, CR ve α değerlerinin 0,70'ten büyük olduğu için güvenilir kabul edilmiştir (Fornell ve Larcker, 1981; Hair vd., 2010). Benzeşim geçerliliği için AVE değerinin 0,50'den büyük ve CR değerinin de AVE değerinden büyük (CR>AVE; AVE>0,5) olması gerekmekte ve bu şartları araştırmadaki yapıların hepsi sağlamaktadır (Hair vd., 2010). Ayırım geçerliliği için bir boyutun AVE değerinin kare kökünün yapılar arasındaki korelasyon değerlerinin hepsinden daha büyük değere sahip olması ve bir yapının AVE değerinin diğer yapılar içinde en büyük korelasyon değerinin karesinden büyük olması gerekir. Tablo 3'te görüldüğü gibi ayırım ve benzeşim geçerliliği şartları sağlanmaktadır (Fornell ve Larcker, 1981). Bu sonuçlar ele alındığında araştırma modelinde yer alan bütün yapıların güvenilirliğinin ve geçerliliğinin sağlandığı söylenebilir.

Tablo 3. Korelasyon, Güvenilirlik ve Geçerlilik Sonuçları

	Alpha	CR	AVE	MSV*	1	2	3	4	5
1	,935	0,941	0,801	0,599	0,895				
2	,907	0,904	0,612	0,569	0,749	0,782			
3	,891	0,897	0,636	0,591	0,654	0,754	0,797		
4	,930	0,931	0,693	0,599	0,774	0,733	0,690	0,833	
5	,818	0,823	0,610	0,591	0,659	0,738	0,769	0,747	0,781

NOT: Tablodaki AVE= $\Sigma\lambda^2 / \Sigma\lambda^2 + \Sigma\epsilon$ ve CR= $(\Sigma\lambda)^2 / (\Sigma\lambda)^2 + \Sigma\epsilon$ formülleriyle hesaplanmıştır.
*Maximum Shared Variance (MSV): Boyutlar arasındaki en büyük korelasyon değerinin karesi

Araştırma Hipotezlerinin Test Edilmesi

Araştırmada yer alan yapılara YEM uygulanmış, standardize edilmiş regresyon katsayısı, t değeri (anlamlılık düzeyi) ve R² tahminleri ile sonuçlar değerlendirilmiştir. Araştırma modelini oluşturan hipotez sonuçları ile ilgili sonuçlar Tablo 4' te ve Şekil 2' de yer almaktadır. YEM analizinde festivallerin etkilediği yaşam kalitesinin festivallerin gelişimine destek olma üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı (t=3,661; p=0,941) için YEM

analizinden bu yol (path) çıkarılmıştır. Daha sonra tekrar edilen analizde toplum gururunun festival gelişimine destek olma üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı ($t=0,669$; $p=0,503$) için YEM analizinden bu yol (path) çıkarılmıştır. Analiz bir daha tekrar edilmiş ve toplum gururunun festivallerin etkilediği yaşam kalitesi üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı ($t=1,735$; $p=0,083$) için YEM analizinden bu yol (path) da çıkarılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda **H₄; H₁ ve H₅** hipotezleri **desteklenmemiştir**.

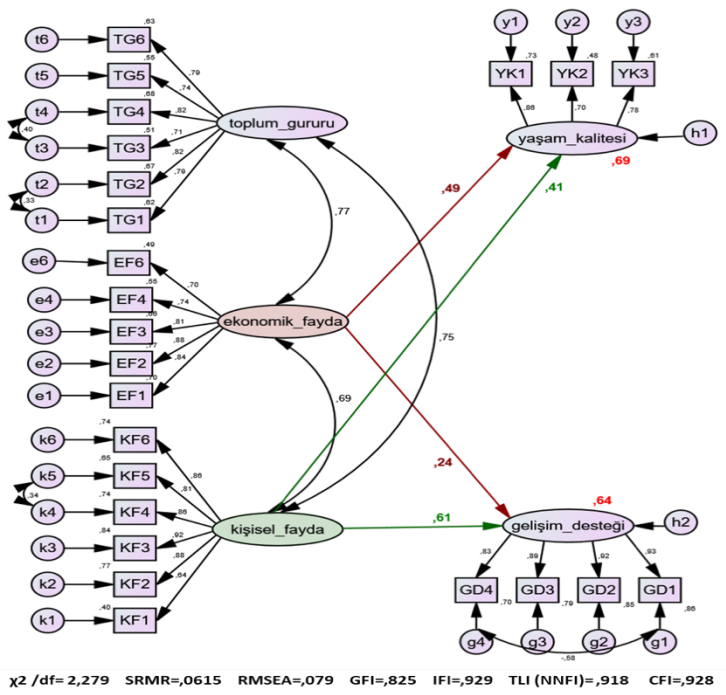
YEM analizinde geriye kalan anlamlı yollar sonucunda, yerel halkın festivallerden algıladıkları ekonomik faydaların ($\beta= ,243$; $t=3,665$; $p< 0,001$) ve kişisel faydaların ($\beta= ,614$; $t=6,940$; $p< 0,001$) festivallerin geliştirilmesine destek olma üzerinde istatistiksel açıdan anlamlı ve olumlu bir etkisi olduğu ortaya çıkmıştır. Algılanan ekonomik ve kişisel faydalar festivallerin geliştirilmesine destek olunmasındaki değişimin yaklaşık % 64'ünü ($R^2=,642$) açıkladığı ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda **H₂ ve H₃** hipotezleri **desteklenmiştir**.

Yerel halkın festivallerden algıladıkları ekonomik faydaların ($\beta= ,491$; $t=5,661$; $p< 0,001$) ve kişisel faydaların ($\beta= ,414$; $t=4,805$; $p< 0,001$) festivallerin etkilediği yaşam kalitesi üzerinde istatistiksel açıdan anlamlı ve olumlu bir etkisi olduğu ortaya çıkmıştır. Algılanan ekonomik ve kişisel faydalar festivallerin etkilediği yaşam kalitesi üzerindeki değişimin yaklaşık % 69'unu ($R^2=,692$) açıkladığı ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda **H₆ ve H₇** hipotezleri **desteklenmiştir**.

Tablo 4. Hipotez Testleri

Hipotezler		t-Değeri	S.E.	R ²	Sonuçlar	
Ekonomik Fayda	→ Yaşam Kalitesi	,491	5,661 ^a	,087	,692	Desteklendi.
Kişisel Fayda	→ Yaşam Kalitesi	,414	4,805 ^a	,117		Desteklendi.
Ekonomik Fayda	→ Festival Gelişim Desteği	,243	3,365 ^a	,086	,642	Desteklendi.
Kişisel Fayda	→ Festival Gelişim Desteği	,614	6,940 ^a	,143		Desteklendi.

^a $p<0,001$

Şekil 2. YEM Analizi Sonuçları

SONUÇ

Bu araştırma Bozcaada'da yaşayan yerel halkın Bozcaada'da gerçekleştirilen festivallere yönelik algıladıkları faydaların festivalin etkilediği yaşam kalitesi ve festivallerin geliştirilmesine destek olma niyetleri üzerindeki etkilerini tespit etmek için yapılmıştır. Ayrıca araştırmada yaşam kalitesinin festivallerin geliştirilmesine destek olma niyetleri üzerindeki etkisi de incelenmiştir.

Festivallere yönelik algılanan faydalar içerisinde toplum gururu ($\bar{x}=3,84$) en yüksek düzeyde algılanırken, kişisel fayda ($\bar{x}=3,26$) en düşük düzeyde algılanan değişken olmuştur. Toplum gururundan sonra festivallerin bölgeye sağladığı ekonomik faydalar en yüksek düzeyde algılanan ($\bar{x}=3,73$) ikinci değişken olmuştur. Festivallerin yaşam kalitesine sağladığı katkılara yönelik algılamalar 3,45 düzeyinde ortaya çıkarken, festivallerin geliştirilmesine destek olma 3,75 düzeyinde ortaya çıkmıştır.

Çalışmada Bozcaada'da festivallere yönelik algılanan toplum gururunun festivallerin etkilediği algılanan yaşam kalitesi üzerinde anlamlı etkisi bulunamamış ancak algılanan ekonomik ve kişisel faydaların yaşam kalitesi üzerinde olumlu etkisi olmuştur. Algılanan ekonomik fayda ($\beta=0,491$) ve kişisel faydanın ($\beta=0,414$) yaşam kalitesini birbirine yakın düzeylerde etkilediği ortaya çıkmıştır.

Çalışmada Bozcaada'da festivallere yönelik algılanan toplum gururunun festivallerin geliştirilmesine destek olma üzerinde anlamlı etkisi bulunamamış ancak algılanan ekonomik ve kişisel faydaların festivallerin geliştirilmesine destek olma üzerinde olumlu etkisi olmuştur. Kişisel fayda değişkeni ($\beta=,614$) en yüksek düzeyde etkilediği ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla bu çalışma sonucuna göre bölgede festival geliştirilmesinde algılanan kişisel faydaların önemli rolünün olduğu ortaya çıkmıştır.

Destinasyonlar için turizm sezonun uzatılması, alternatif turizm ürünü sunmada festivallerin önemi büyüktür. Ancak Bozcaada nüfus ölçeğinin küçük olduğu destinasyonlarda hem turizm faaliyetlerinin hem de turizm faaliyetleri içerisinde önemli yeri olan ve halkı olumlu-olumsuz etkileyebilecek çeşitli etkinliklerin gerçekleştirilmesinde yerel halkın desteğini almak çok önemlidir. Bu çalışmanın sonuçlarına göre algılanan ekonomik ve kişisel faydaların festivallerin geliştirilmesine destek olmada önemli bir etkisi olduğu ve özellikle algılanan kişisel fayda düzeyinin arttıkça festival gelişimine daha çok destek olunacağı sonucu ortaya çıkmıştır. Ancak Bozcaada'da algılanan kişisel fayda düzeyi görece ($\bar{x}=3,26$) arttırılması gerekebilir. Dolayısıyla bunun için festival gerçekleştirilmeden önce yörede kamuoyunun görüşleri ve beklentileri ele alınmalıdır. Halkın festivale katkı sağlayabileceği durumlar tartışılarak, Bozcaada halkı festival organizasyonunun bir parçası haline getirilebilir. Ayrıca festival sonuçları ile ilgili elde edilen ekonomik veriler, festivalin yörenin tanıtımına sağladığı katkılar ve tespit edilebiliyorsa sosyal faydalarla ilgili sonuçlar yöre halkıyla paylaşarak halkın daha fazla bu organizasyonlara destek olması sağlanabilir.

Bu çalışma örneklem açısından 208 kişiyle sınırlandırılmıştır. Ayrıca veriler Bozcaada için nispeten düşük sezon olarak değerlendirilebilecek dönemde toplanmıştır. Sonraki yapılacak çalışmalar daha büyük örneklem gurubuyla hem yüksek sezonda hem düşük sezonda gerçekleştirilerek karşılaştırma yapılabilir. Ayrıca yazın ikamet edenler ile yaz-kış ikamet edenlerin algılarının karşılaştırmasını yapmak farklı sonuçlar ortaya çıkarabilir. Bir diğer nokta ise bu çalışmada sadece olumlu faydalar üzerinden festival gelişimine destek olma değerlendirilmiştir. Sonraki çalışmalarda festivallerin ortaya çıkardığı olumsuz etkilerin ölçülmesi yerel halkın festivallerin gelişimine destek olma davranışlarını anlamada önemli olabilir.

Kaynakça

- Arcodia, C., & Whitford M. (2006). Festival attendance and the development of social capital. *Journal of Convention & Event Tourism*, 8 (2), 1-18.
- Awang, Z. H. (2012). *A Handbook on SEM: Structural Equation Modeling* (4th ed.). Kuala Lumpur: Centre For Graduate Studies, University Teknologi MARA Kelantan.
- Bentler, P.M., & Chou, C.H. (1987). Practical issues in structural modeling. *Sociological Methods & Research*, 16(1), 78-117.

Türkmen, S. (2020). The Effects Of Residents' Perceived Festival Benefits On Intentions To Support For Festival Development: The Case Of Bozcaada, *GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism, Recreation and Sports Sciences (ATRSS)*, 3 (1): 47-61.

- Chen, S. C. (2011). Residents perceptions of the impact of major annual tourism events in Macao: Cluster analysis. *Journal of Convention & Event Tourism*, 12 (2), 106-128.
- Cudny, W., Korec, P., & Rouba, R. (2012). Resident's perception of festivals – a case study of Łódź. *Sociologia* 44, 6, 704-713.
- Çavuşoğlu, M. (2012). Bozcaada üzüm tarımı turizmi ve elektronik tatil tasarım site uygulaması. *International Journal of Social and Economic Sciences*, 2(2), 49-54.
- Derrett, R. (2003). Making sense of how festivals demonstrate a community's sense of place. *Event Management*, 8(1), 49-58.
- Getz G.(2008). Event tourism: Definition, evolution, and research. *Tourism Management*, 29 (3) S. 403-428.
- GMKA (2012). Bozcaada & Gökçeada değerlendirme raporu, Çanakkale. Erişim adresi: <https://www.gmka.gov.tr/dokumanlar/yayinlar/Bozcaada-Gokceada-Değerlendirme-Raporu.pdf> (20.06.2020)
- Hair, J., Anderson, R., Tatham, R., & Black, W. (2010). *Multivariate Data Analysis: A Global Perspective* (7th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice-Hall.
- Hooper, D., Coughlan, J., & Mullen, M. R. (2008). Structural equation modelling: guidelines for determining model fit. *Electron J Bus Res Methods*, 6: 53–60.
- <http://www.bozcaada.bel.tr/bozcaada/bozcaada-hakkinda/> (20.06.2020)
- <https://gezimanya.com/turkiye/bozcaadadaki-festivaller> (20.06.2020)
- https://www.bozcaadarehberi.com/nm-%C3%96zel_G%C3%BCnler-cp-13 (20.06.2020)
- <https://www.endeksa.com/tr/analiz/canakkale/bozcaada/demografi> (20.06.2020)
- Hu, L.T., & Bentler, P.M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6 (1), 1-55.
- Irshad, H. (2011). Impacts of community events and festivals on rural places. Government of Alberta, Agriculture and Rural Development Division. Erişim adresi: [https://www1.agric.gov.ab.ca/\\$Department/deptdocs.nsf/all/csi13702/\\$FILE/Community-events-and-festivals.pdf](https://www1.agric.gov.ab.ca/$Department/deptdocs.nsf/all/csi13702/$FILE/Community-events-and-festivals.pdf) (10.06.2020).
- Jaafar, M., Ismail, S., & Rasoolimanesh, S.M. (2015). Received social effects of tourism development: a case study of Kinabolu National Park. *Theoretical and Empirical Researches in Urban Management*, 10(2), 5-20.
- Kim, S. S., Choe, J.Y.J., & Petrick, J. F. (2018). The - to a Literary Festival. *Journal of Destination Marketing & Management*, 9, 320-329.

Türkmen, S. (2020). The Effects Of Residents' Perceived Festival Benefits On Intentions To Support For Festival Development: The Case Of Bozcaada, *GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism, Recreation and Sports Sciences (ATRSS)*, 3 (1): 47-61.

- Kim, Y.H., Duncan, J.L. ve Jai, T.M.C. (2014). A case study of a southern food festival: using a cluster analysis approach. *Anatolia: An International Journal of Tourism and Hospitality Research*, 25(3), 457-473.
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling*. New York, NY: Guilford.
- Li, X., & Wan, Y.K.P. (2017). Residents' support for festivals: Integration of emotional solidarity. *Journal of Sustainable Tourism*, 25(4), 517-535.
- Li, X., Wan, Y.K.P., & Uysal, M. (2020). Is QOL a better predictor of support for festival development? A social-cultural perspective. *Current Issues in Tourism*, 23(8), 990-1003.
- Lee, I., Arcodia, C., & Lee, T. J. (2012). Benefits of visiting a multicultural festival: The case of South Korea. *Tourism Management*, 33(2), 334-340.
- Pookaiyaudom, G. (2015). Relationship between community pride and participation needs in sustainable tourism development of Fishing Village: a case study of Samut Sakhon Province, Thailand. In J.L. Miralles i Garcia, C.A. Brebbia (Eds), *Ecosystems and Sustainable Development X (343-354)*, WIT Press, Southampton.
- Rasoolimanesh S.M., Jaafar M., Kock N., & Ramayah T. (2015). A revised framework of social exchange theory to investigate the factors influencing residents' perceptions. *Tourism Management Perspectives*, 16, 335-345.
- Saatçı, G., & Türkmen, S. (2020). Festivallerin Algılanan Etkileri, Festival Memnuniyeti ve Festival Gelişim Desteği Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi: Kösedere Üzüm Festivali Örneği. *International Social Sciences Studies Journal*, 6 (54), 76-84.
- Sdrali, D., & Chazapi, K. (2007). Cultural tourism in a Greek insular community: The residents' perspective. *Tourismos: An International Multidisciplinary Journal of Tourism*, 2(2), 61-75.
- Sert, A. N. (2017). Festivallerin Yerel Halk Üzerindeki Sosyal Etkileri: Beypazarı Örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (38), 187-199.
- Small, K., Edwards, D., & Sheridan, L. (2005). A Flexible framework for evaluating the socio-cultural impacts of a (small) festival. *International Journal of Event Management Research*, 1(1), 66-76.
- Song, Z., Xing, L., & Chathoth, P. K. (2015). The effects of festival impacts on support intentions based on residents' ratings of festival performance and satisfaction: A new integrative approach. *Journal of Sustainable Tourism*, 23(2), 316-337.
- Şengül, S., & Genç, K. (2016). Festival Turizmi Kapsamında Yöresel Mutfak Kültürünün Destekleyici Ürün Olarak Kullanılması: Mudurnu İpekyolu Kültür Sanat ve Turizm Festivali Örneği. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 79-89.

Türkmen, S. (2020). The Effects Of Residents' Perceived Festival Benefits On Intentions To Support For Festival Development: The Case Of Bozcaada, GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism, Recreation and Sports Sciences (ATRSS), 3 (1): 47-61.

Tabachnick, B., & Fidell, L. (2013). *Using Multivariate Statistics* (6. Ed.). Boston: Pearson.

Wixom, B.H., & Watson, H.J. (2001). An empirical investigation of the factors affecting data warehousing success. *MIS Quarterly*, 25(1), 17-41.

Woo, E., Kim, H., & Uysal, M. (2015). Life satisfaction and support for tourism development. *Annals of Tourism Research*, 50, 84–97.